

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์
สัปดาห์ที่ 50 - 51 ระหว่างวันที่ 5 - 18 ธันวาคม พ.ศ. 2547
(Outbreak Verification Summary, 50 - 51st Week, December 5 - 18, 2004)

ในสัปดาห์ที่ 50 - 51 ระหว่างวันที่ 5 - 18 ธันวาคม พ.ศ. 2547 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานโรคในข่ายงานเฝ้าระวังที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ไข้กาฬหลังแอ่น เสียชีวิต 1 ราย ที่จังหวัดนนทบุรี

ผู้ป่วยเด็กหญิง อายุ 5 ปี 7 เดือน ที่อยู่บ้านเฟื่องฟ้า ซึ่งเป็นสถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา อัมพาตปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เริ่มป่วยวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ด้วยอาการไข้สูง ชักเกร็ง ต่อมา มีผื่นขึ้นตามตัว เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลชลประทานรังสฤษฎ์ และเสียชีวิต วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เวลา 09.30 น. เพราะเชื้อจากน้ำไขสันหลังและเลือด พบเชื้อ *gram negative diplococci* ส่งเชื้อมาตรวจยืนยันและแยกชนิด ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบเชื้อ *Neisseria meningitidis* Serogroup B เดิมผู้ป่วยอยู่สถานเลี้ยงเด็กอ่อนพญาไท ย้ายมาอยู่ที่บ้านเฟื่องฟ้าเมื่อ 2 ปีที่แล้ว ขณะป่วยอาศัยที่ตึกผกากรอง ซึ่งมีเด็กอาศัยทั้งหมด 53 คน พี่เลี้ยง 9 คน ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ ผู้ป่วยจะไปเรียนพัฒนาและเสริมทักษะที่โรงเรียนมูลนิธิสายรุ้ง ห่างจากบ้านเฟื่องฟ้าประมาณ 10 กิโลเมตร โดยมีอาสาสมัครเป็นผู้สอน สำหรับวันเสาร์ อาทิตย์และวันหยุดราชการ จะมีผู้มาบริจาคและเยี่ยมจากภายนอก มีผู้ที่มีโอกาสสัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วยรวม 138 คน โดยเป็นเด็กที่อาศัยอยู่ที่ตึกผกากรองทั้งหมด 52 คน พี่เลี้ยง 13 คน ครูที่บ้านเฟื่องฟ้า 3 คน พยาบาล 3 คน เด็กที่เรียนร่วมกันที่โรงเรียนมูลนิธิสายรุ้ง 12 คน อาจารย์และอาสาสมัครที่บ้านสายรุ้ง 10 คน พยาบาลและผู้ป่วยที่โรงพยาบาลชลประทานรังสฤษฎ์อีก 45 คน ทีมสอบสวนโรคจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 และสำนักระบาดวิทยา ได้สอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่ พร้อมทั้งได้ทำ Nasopharyngeal swab ผู้สัมผัสใกล้ชิด ส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ทั้งหมด 85 คน พบเชื้อ *Neisseria meningitidis* Serogroup B 1 ตัวอย่าง จากเด็กชายอายุ 5 ปี ที่อาศัยร่วมกับผู้ป่วยในตึกผกากรอง ให้ยา Rifampicin 10 mg/kg รับประทานวันละ 2 ครั้ง จำนวน 2 วัน แก่ผู้ที่มีโอกาสสัมผัสผู้ป่วย 140 คน และแนะนำให้หยุดส่งนักเรียนไปเรียนหนังสือที่มูลนิธิสายรุ้งเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ จากการเฝ้าระวังผู้สัมผัสอย่างใกล้ชิด เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ไม่พบผู้ป่วยใหม่

2. อาหารเป็นพิษ พบผู้ป่วยรวม 22 ราย จากการรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ

2.1 อาหารเป็นพิษจากการรับประทานส้มตำปูนาแดงดิบ จำนวน 11 ราย จังหวัดขอนแก่น อายุ 12 - 69 ปี
เป็นชาย 5 ราย หญิง 6 ราย เข้ารับการรักษาโรงพยาบาลขอนแก่น ด้วยอาการปวดท้อง คลื่นไส้ และอาเจียน เป็นผู้ป่วยใน 1 ราย ผู้ป่วยนอก 10 ราย หลังได้รับการรักษาทุกรายอาการดีขึ้น

จากการสอบสวนโรค พบว่า ในวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2547 มีผู้รับประทานส้มตำปูนาแดงดิบจากร้านค้าแห่งหนึ่งในหมู่บ้าน รวม 33 ราย มีอาการป่วย 11 ราย รายแรกเริ่มป่วยเวลา 18.00 น. รายสุดท้ายเริ่มป่วยเวลา 21.00 น. ของวันเดียวกัน ในจำนวนนี้ ตรวจพบเชื้อ *Vibrio parahaemolyticus* จาก Rectal Swab Culture 8 ราย ตรวจตัวอย่าง Swab มือแม่ค้าส้มตำ 1 ตัวอย่าง และ Rectal Swab ผู้ที่รับประทานส้มตำโดยไม่มีอาการป่วย 4 ตัวอย่าง ให้ผลลบทุกตัวอย่าง ไม่สามารถเก็บตัวอย่างส้มตำและปูนาแดงดิบที่ขายในวันนั้น ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ เนื่องจากแม่ค้าได้ทิ้งทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่า แม่ค้าส้มตำได้ซื้อปูนาแดงจากตลาดในเขตเทศบาล โดยแผงขายปูแดงอยู่ติดกับแผงขายอาหารทะเลสด แต่ทีมสอบสวนโรค ไม่ได้เก็บตัวอย่างอาหารจากทั้ง 2 แผงนี้ ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ จากการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด ไม่พบ ผู้ป่วยรายใหม่ในชุมชน

2.2 อาหารเป็นพิษ จากการรับประทานลาบเนื้อตัวนึ่งดิบ ๆ และต้มอ่อมตัวนึ่ง จำนวน 7 ราย จังหวัดน่าน

ในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ได้รับแจ้งจากโรงพยาบาลสองแคว จังหวัดน่านว่า มีผู้ป่วยจำนวน 5 ราย อายุ 14 – 49 ปี เป็นชาย 3 ราย หญิง 2 ราย เข้ารับการรักษาด้วยอาการไข้สูงมากกว่า 39 องศาเซลเซียส ถ่ายเหลวเป็นน้ำ และปวดท้อง บางรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน และเจ็บหน้าอกร่วมด้วย หลังให้การรักษา ทุกรายอาการดีขึ้น

ทีมสอบสวนโรคของโรงพยาบาลสองแควได้สอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่ พบว่า ในวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เด็กชาย อายุ 14 ปี อยู่บ้านเลขที่ 45 หมู่ 7 ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว พบตัวนึ่งนอนขดนิ่งอยู่ที่ชานน้ำในหมู่บ้าน 1 ตัว จึงนำกลับมาให้แม่ทำลาบเนื้อดิบและต้มอ่อมตัวนึ่ง รับประทานร่วมกับญาติและเพื่อนบ้าน ในเช้าวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เวลา 6.00 น. บางรายนำลาบดิบที่เหลือมือเข้ามาคั่วให้สุกและรับประทานมือกลางวัน บางรายนำลาบดิบกลับไปรับประทานเป็นอาหารมื้อค่ำ ผู้ร่วมรับประทานทั้งหมด 7 คน มีอาการป่วยทุกคน โดยรายแรกเริ่มป่วยเวลา 19.00 น. ของวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2547 รายสุดท้ายเริ่มป่วยเวลา 19.00 น. ของวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสองแคว 5 ราย อีก 2 ราย เข้ารับการรักษาสถานีอนามัยตำบลชนแดน ทำ Stool Culture 4 ราย ให้ผลลบต่อเชื้อ *Salmonella*, *Shigella* และ *Vibrio* 3 ราย อีก 1 ราย ยังไม่ทราบผล

จากการสอบสวนโรค ไม่สามารถระบุเชื้อก่อโรคที่เป็นสาเหตุของการป่วยในครั้งนี้ได้อย่างชัดเจน ทีมสอบสวนโรคไม่สามารถเก็บตัวอย่างลาบเนื้อดิบและต้มอ่อมตัวนึ่ง ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ เพื่อหาเชื้อก่อโรคและพยาธิ

2.3 อาหารเป็นพิษ จากการรับประทานลาบหมูดิบ (ลาบเลือด) จำนวน 4 ราย จังหวัดน่าน

ในวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2547 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่านได้รับรายงานว่ามีผู้ป่วยจำนวน 4 ราย อายุ 16 – 25 ปี เป็นชาย 1 ราย หญิง 3 ราย เข้ารับการรักษาโรงพยาบาลน่าน ด้วยอาการถ่ายเหลว ปวดท้อง เป็นผู้ป่วยใน 3 ราย ผู้ป่วยนอก 1 ราย หลังได้รับการรักษา ทุกรายอาการดีขึ้น

จากการสอบสวนโรค พบว่า ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นคนงานก่อสร้างชาวลาว อยู่บ้านเลขที่ 73/10 บ้านท่าลี่ ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน รับประทานลาบหมูดิบ (ลาบเลือด) ผักชีลาว ใบสาระแหน่ กะหล่ำปลี และเหล้าขาว เป็นอาหารมื้อเย็นของวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เวลา 17.00 น. โดยได้ซื้อเนื้อหมูดิบ ผักสด และเครื่องปรุงอื่น ๆ จากตลาดสดในหมู่บ้านในช่วงบ่าย ปรุงเสร็จแล้วรับประทานร่วมกัน 4 คน มีอาการป่วยทุกคน โดยมีระยะฟักตัว 9 – 15 ชั่วโมง

ทีมสอบสวนโรคจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลน่าน ได้สอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่แล้ว ไม่สามารถระบุเชื้อก่อโรคได้อย่างชัดเจน เนื่องจากตรวจ Rectal Swab ผู้ป่วย ให้ผลลบทุกราย ตรวจ Swab เหยิงหมูให้ผลลบทุกตัวอย่าง ตรวจอุจจาระผู้ป่วย ไม่พบพยาธิทุกตัวอย่าง รวมทั้งยังไม่สามารถเก็บตัวอย่างลาบหมูดิบ (ลาบเลือด) และวัตถุดิบที่ใช้ปรุงส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ แต่สันนิษฐานว่า ลาบหมูดิบ (ลาบเลือด) น่าจะเป็นสาเหตุของการป่วยในครั้งนี้

อาหารดิบ อาหารสุก ๆ ดิบ ๆ อาหารที่ปรุงทิ้งไว้นาน ๆ และไม่ได้อุ่นให้ร้อนก่อนรับประทาน ตลอดจนสุกวิธยาส่วนบุคคลที่ไม่ดี มักจะเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการปนเปื้อนในอาหาร และทำให้เชื้อก่อโรคที่ปนเปื้อนในอาหารเจริญเติบโต และเพิ่มจำนวนมากพอที่จะก่อให้เกิดโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ผู้สัมผัสอาหารและประชาชนเป็นระยะ ๆ เรื่องการสุกวิธยาอาหาร และสุกวิธยาส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรเน้นให้มีการล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง ก่อนสัมผัสอาหารและหลังเข้าห้องน้ำ หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารดิบ อาหารสุก ๆ ดิบ ๆ อาหารค้างคืน และอาหารค้างมือ โดยไม่ได้อุ่นให้ร้อน เพื่อลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคอาหารเป็นพิษ และโรคจากพยาธิหรือไข่พยาธิที่อาจปนเปื้อนในอาหารนั้น

เรียบเรียงโดย สุชาดา จันทสิริยากร, แพทย์หญิงภาวิณี ดั่งวงเงิน และแพทย์หญิงวรรณ หาญเชาว์วรกุล
กลุ่มเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา

วิสัยทัศน์

กรมควบคุมโรค

“เป็นผู้นำด้านวิชาการและเทคโนโลยีการป้องกันและควบคุมโรคในประเทศและระดับนานาชาติ”

สำนักระบาดวิทยา

“ศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสากล ในด้านมาตรฐานงานระบาดวิทยา ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายในและนานาชาติ สร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญาป้องกันโรค ภัย และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งในและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาศล
นายแพทย์อวัช จายนีย์โยธิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์

ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ

ว่าที่ ร.ต. ศิริชัย วงศ์วัฒนไพบูลย์ นางพงษ์ศิริ วัฒนาศุภกิจ
นางสิริลักษณ์ รัชชิวังศ์ นางศิริรุช ชินอินมณู นายสุเทพ อุทัยฉาย

กองบรรณาธิการวิชาการ

นายแพทย์สมศักดิ์ วัฒนศรี แพทย์หญิงสุลีพร จิระพงษา แพทย์หญิงรุ่งมา ประสานทอง
นายแพทย์ธนรักษ์ ผลิพัฒน์ นายแพทย์เจตตวรรษ นามวาท นางอุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล
แพทย์หญิงวรรณมา หาญเขาวรรกุล นางลดาวัลย์ ผาตินานิน ดร.อัญชลี ศิริพิทยาคุณกิจ
นางแสงโสม เกิดคล้าย นางสาวสุชาดา จันทสิริยากร

กองบรรณาธิการดำเนินงาน

ฝ่ายข้อมูล นางสาวลดา ลิขิตยั้งวรา นางสาวดี ดิวังษ์ สัตวแพทย์หญิงเสาวพักตร์ อึ้งน้อย
นายสมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์ นางสาวกนกทิพย์ ทิพย์รัตน์ นางอนงค์ แสงจันทร์ทิพย์
นายประเวศน์ แยมชื่น

ฝ่ายจัดการ นางสาววรรณศิริ พรหมโชติชัย นางนงลักษณ์ อยู่ดี นางสาวสุรินทร์ เรืองรอด
นางพูนทรัพย์ เปี่ยมณี นางสาวสมหมาย ยิ้มศิลป์ นางสาวกฤตติกาณ์ มาท่อม
นางสาวภัทรา กาศีโลน

ฝ่ายศิลป์ นายถนมา พุกกะนันทน์ นายประมวล ทุมพงษ์

รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

WESR

ปีที่ ๓๕ : ฉบับที่ ๕๑ : ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ / Volume 35 : No.51 : December 24, 2004

กำหนดออก : เป็นรายสัปดาห์ / จำนวนพิมพ์ 3,800 ฉบับ

ส่งบทความ ข้อคิดเห็น

: หากพบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล โปรดแจ้ง ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา E-mail : laddal @ health.moph.go.th
: ส่งบทความและข้อคิดเห็น ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา E-mail : sirirak @ health.moph.go.th

สำนักงาน

สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2590-1723, 0-2590-1827 โทรสาร 0-2590-1784
Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health,
Tivanond Road, Nonthaburi 11000, Thailand.
Tel. 0-2590-1723, 0-2590-1827 FAX 0-2590-1784

จัดพิมพ์โดย : ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา
ที่ สธ. 0419/ พิเศษ

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 73/2537
ไปรษณีย์นนทบุรี